

Jarkko Lahtinen

Sivistysvaliokunta

Kuuleminen 10.9.2025

Hallituksen esitys laiksi varhaiskasvatuslain muuttamisesta - yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintimenettely

Kuntaliitto kiittää mahdollisuudesta lausua varhaiskasvatuslain muuttamisesta ja yksityisen päiväkotitoiminnan rekisteröintimenettelystä.

Pääministeri Orpon hallituksen hallitusohjelman mukaan yksityisessä varhaiskasvatuksessa palataan ilmoitusmenettelyyn, jotta kevennetään palveluiden järjestäjien hallinnollista työtä. Esityksen tavoitteena on hallitusohjelman mukaisesti keventää palveluntuottajien hallinnollista työtä sekä pienentää toimijoiden liiketoiminnan taloudellista riskiä. Rekisteröintiprosessi pysyisi soveltuvin osin samana kuin lupamenettelyssä. Esityksen mukaan päiväkotitoiminnan aloitusta kuitenkin aikaistettaisiin siten, että toimitiloihin tehdyn tarkastuksen jälkeen toiminnan voisi aloittaa ennen rekisteröintipäätöstä. Esityksen tavoitteena on myös selkiyttää rekisteröintiviranomaisen ja kunnan tehtäviä ja tiedonsaantia. Lisäksi esityksen tavoitteena on säätää entistä selkeämmin toiminnan yleisten edellytysten tarkastamisesta ennen toimitilojen tarkastamisen pyytämistä.

Kuntaliiton näkemyksen perusteella lakiesitys ei millään tavalla kevennä varhaiskasvatuksen järjestäjän hallinnollista työtä. Esityksen keskeisin ero nykyiseen lupamenettelyyn liittyisi toiminnan aloittamiseen. Esityksessä ehdotetaan, että toiminnan saisi aloittaa heti, kun rekisteröintiviranomainen on tarkistanut toiminnan yleiset edellytykset ja kunta on suorittanut toimitilojen tarkastuksen. Rekisteröinnin edellytyksenä olisi, että palveluntuottaja ja toimipaikat täyttävät niille säädetyt taloudelliset ja toiminnalliset edellytykset, kuten nykyisessä lupamenettelyssäkin. Yksityistä päiväkotitoimintaa koskevat tiedot tallennettaisiin edelleen Soterirekisteriin, kuten nykyisin. Rekisteröinnin peruuttaminen olisi mahdollista samoin edellytyksin kuin luvan peruuttaminen.

Esityksellä arvioidaan olevan viranomaisten toiminnan näkökulmasta vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia. Ehdotettu rekisteröintimenettely ei muuttaisi aluehallintoviraston tai kunnan roolia prosessissa, eikä rekisteröintihakemuksen käsittely eroaisi nykyisestä lupahakemuksen käsittelystä.

Kuntaliiton näkemyksen perusteella esitys ei käytännössä muuta nykyisiä toimintatapoja ja emme täysin ymmärrä miten muutos on yhteydessä hallitusohjelman kirjaukseen asiaan liittyen.

Näkemyksemme mukaan lakimuutos tavoitteen vastaisesti lisää hallintotyötä ja tältä osin kustannuksia uuden terminologian ja tarvittavien muutosten haltuun ottamisen osalta. Lisäksi kunnan tulee ohjata ja neuvoa palveluntuottajaa rekisteröintihakemuksen tekemisessä mikä joiltakin osin muuttuisi nykyisestä luvan hakemiseen liittyvästä vastaavasta menettelystä. Tämä vaatii henkilöstön uudelleen kouluttamista ja uusia neuvotteluja palveluntuottajien kanssa, jotka eivät vielä ole edes hakeneet toimintalupaa, koska siirtymäaikaa sen osalta on vielä jäljellä. **Kuntaliitto pitää varmana, että nyt esitettävällä muutoksella ei kevennetä palveluiden järjestäjien hallinnollista työtä. Kuntaliitto pyytää vielä vakavasti pohtimaan, onko tämä lakimuutos todella tarpeellinen.**

Kuntaliiton näkemyksen perusteella ainoa konkreettinen muutos nykykäytäntöön olisi se, että toiminnan voisi aloittaa ennen rekisteröintipäätöstä. Tämän muutoksen olisi varmasti voinut tehdä nykyiseen lupamenettelyynkin pienellä muutoksella nykyiseen varhaiskasvatuslakiin.

Kuntaliiton käsityksen mukaan kunnat pitävät nykyisen lupamenettelyn osalta hyvänä sitä, että aluehallintoviranomainen tarkistaa palveluntuottajan toimintaedellytykset. Tältä osin nykytilanne tulisi säilyttää. Kuntaliitto muistuttaa, että edellisen muutoksen osalta emme [lausunnoissamme](#) pitäneet silloin esitettyä lakimuutosta lupamenettelyn osalta toimintaa parantavana uudistuksena eikä tarpeellisena. Olimme jo silloin sitä mieltä, että ilmoitusmenettely oli toimiva ja yhteistyö aluehallintoviranomaisen kanssa toimi hyvin. Esitimme jo silloin, että käytäntöä olisi tullut muuttaa vain osittain. **Käsityksemme perusteella tämä esitys ei muuta nykykäytäntöä paitsi terminologian osalta.**

Kuntaliitto pitää erikoisena poukkoilevaa lainsäädäntötyötä. Nykyinen lupamenettely on ollut voimassa 1.1.2023 alkaen ja sen siirtymäaika on vielä kesken. Nyt nopealla aikataululla esitettävä muutos entisestään sekoittaa juuri haltuun otettua toimintatapaa. Kuntaliitto huomauttaa, että varhaiskasvatuksen muuttamisesta annetun lain (326/2022) siirtymäsäännösten mukaan, jos yksityinen palveluntuottaja on 1.1.2023 voimassa olleiden säännösten nojalla merkitty yksityisten palvelujen antajien rekisteriin, palveluntuottaja saa rekisterimerkinnän perusteella järjestää tai tuottaa päiväkotitoimintaa 31. päivään joulukuuta 2026. Esityksen mukaan lokakuussa 2024 luvan oli hakenut 41 prosenttia yksityisistä palveluntuottajista ja maksaneet siihen liittyvät maksut. Nyt esitetyn perusteella toimijat voisivat jatkaa toimintaansa aikaisemman rekisterimerkinnän perusteella ilman erillistä lupa- tai uudelleenrekisteröintiprosessia. Kuntaliitto on samaa mieltä siitä, että luvan voimassa olevan lainsäädännön perusteella jo hakeneet ja sen maksaneet palveluntuottajat joutuvat nyt eriarvoistavaan tilanteeseen. Tämä voi myös aiheuttaa hämmennystä palveluntuottajien joukossa ja lisää kuntien neuvonta ja ohjaustoimintaa. **Kuntaliitto pohtii, miten eri toimijoiden osalta jatkuvassa lainsäädännön muutoksessa voi enää toimia. Tällä muutoksella saattaa olla merkittäviä vaikutuksia toimijajoukon kaventumiseen ja keskittymiseen.**

Kuntaliitto on huolissaan lain nopeasta voimaantulosta. Yhdymme aluehallintovirastojen ja Valviran lausunnoissaan esille tuomaan huoleen lain voimaantulon ajankohdasta tilanteessa, jossa valtion aluehallintorakennetta samanaikaisesti uudistetaan. Kuntaliitto on kannattava, että lain voimaantuloa tulisi lykätä vähintään vuodella, jolloin myös edellisen muutoksen siirtymäaika on umpeutunut.

Kuntaliitto pitää huolestuttavana suuntaa, että lain valmistelussa ei ole esimerkiksi tavattu Kuntaliittoa. Esityksen perusteella valmistelun aikana ministeriö on tavannut aluehallintoviraston sekä Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja -valvontaviraston edustajia mutta ei varhaiskasvatuksen järjestämisestä vastaavia tahoja.

SUOMEN KUNTALIITTO

Susanna Huovinen
varatoimitusjohtaja
Suomen Kuntaliitto

Jarkko Lahtinen
kehittämispäällikkö
Hyvinvointi- ja sivistisyksikkö